ePublishing
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2000)

2ο Συνέδριο ΕΤΠΕ «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση»

Απόψεις των Νηπιαγωγών για τη χρήση του υπολογιστή στην πρώτη σχολική ηλικία

Φανή Γκρίτση , Μαρία Καμπεζά , Μαρία Κότσαρη

Βιβλιογραφική αναφορά:

Γκρίτση Φ., Καμπεζά Μ., & Κότσαρη Μ. (2025). Απόψεις των Νηπιαγωγών για τη χρήση του υπολογιστή στην πρώτη σχολική ηλικία . *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, *1*, 601–607. ανακτήθηκε από https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/8298

Απόψεις των Νηπιαγωγών για τη χρήση του υπολογιστή στην πρώτη σχολική ηλικία

Γκρίτση Φανή,
gritsi@upatras.gr
Καμπεζά Μαρία,
kampeza@upatras.gr
Κότσαρη Μαρία,
kotsari@upatras.gr
Μεταπτυχιακές φοιτήτριες, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο Πατρών

Περίληψη
Το ζήτημα της εισαγωγής των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στην προσχολική εκπαίδευση αποτελεί το επίκεντρο του προβληματισμού στη συγκεκριμένη έρευνα. Με βάση τις αναφορές από τη διεθνή βιβλιογραφία, σχετικά με το θέμα που εξετάζεται, πραγματοποιήθηκε μια διερευνητικού τύπου προσέγγιση χρησιμοποιώντας την τεχνική του ερωτηματολογίου. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν νηπιαγωγοί δημοσίων και ιδιωτικών νηπιαγωγείων της Πάτρας. Στη συνέχεια, έγινε στατιστική ανάλυση και επεξεργασία των δεδομένων με το πρόγραμμα SPSS, με στόχο την επιβεβαίωση ή απόρριψη των ερευνητικών υποθέσεων, που διατυπώθηκαν. Από την ανάλυση των δεδομένων προβάλλει η δυναμική της ένταξης των Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση και προωθείται η συζήτηση και ο προβληματισμός για το συγκεκριμένο θέμα.
Λέξεις-κλειδιά: εισαγωγή υπολογιστών, απόψεις νηπιαγωγών, πρώτη σχολική ηλικία.

Θεωρητικές προσεγγίσεις

Μέσα στα πλαίσια της ευρύτερης προβληματικής σχετικά με την εισαγωγή των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαίδευση, έγινε μια πρώτη προσπάθεια προσέγγισης του συγκεκριμένου θέματος με έμφαση στις απόψεις των εκπαιδευτικών της προσχολικής ηλικίας, αναφορικά με τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Πιο συγκεκριμένα, έγινε διερεύνηση των απόψεων των νηπιαγωγών της περιοχής Πατρών, ως προς την ένταξη των ηλεκτρονικών υπολογιστών στη σχολική τάξη, την αποδοχή ή όχι της χρήσης τους στη διδασκαλία και τη μάθηση.

Στον προβληματισμό για τον τρόπο ένταξης των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, μπορεί κανείς να διακρίνει τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις: την πληροφορική ως αυτόνομο γνωστικό αντικείμενο, ως μέσο γνώσης, έρευνας και μάθησης και ως στοιχείο της γενικής κουλτούρας. Οι παραπάνω προσεγγίσεις καθορίζουν και τα πρότυπα για τη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, τα οποία μπορούν αντίστοιχα να ταξινομηθούν σε τρία (Μακράκης, Κοντογιαννοπούλου – Πολυδωρίδη, 1995): Στην «τεχνοκεντρική» ή «κάθετη» προσέγγιση, που επικεντρώνεται στους υπολογιστές ως ένα ανεξάρτητο γνωστικό αντικείμενο στο αναλυτικό πρόγραμμα. Στην «ολοκληρωμένη» ή «οριζόντια» προσέγγιση, όπου η διδασκαλία της χρήσης του υπολογιστή και η χρήση του στην εκπαιδευτική διαδικασία ενσωματώνεται στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος. Τέλος, στην «εφικτή - μικτή» ή «πραγματολογική» προσέγγιση, που συνδυάζει την ύπαρξη ενός ανεξάρτητου μαθήματος γενικών γνώσεων και παράλληλα, την προοδευτική ένταξη της χρήσης του υπολογιστή ως εργαλείου στήριξης της μάθησης και της διδασκαλίας σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος.

Οι επικρατούσες απόψεις σχετικά με την αναγκαιότητα των ΤΠΕ στην εκπαίδευση προκάλεσαν σύγχυση και παράλληλα, σχόλια και αντιδράσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της ένταξης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Σε πρώτη φάση, τα πλεονεκτήματα σχετίζονται με την καλύτερη κατανόηση και εμβάθυνση στη γνώση,

με την δυνατότητα εξατομικευμένης διδασκαλίας και την παροχή ανάδρασης και αξιολόγησης των γνώσεων και δεξιοτήτων του μαθητή (Ράπτης, Ράπτη, 1998). Ο υπολογιστής, με άλλα λόγια, δίνει τη δυνατότητα στο μαθητή να αναπτύξει μεθοδικό και επιστημονικό τρόπο σκέψης. Τα πλεονεκτήματα δεν αφορούν μόνο τους μαθητές, αλλά και τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς με την προοπτική ότι μπορούν να ασχοληθούν με την κατασκευή λογισμικών και να τους δοθεί η δυνατότητα επιμόρφωσης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών (ο.π.).

Όσον αφορά στα μειονεκτήματα της χρήσης των ΤΠΕ, υποστηρίζεται ότι είναι πιθανό να προκαλέσουν ομοιομορφία στη διδασκαλία και την αξιολόγηση, πράγμα το οποίο μπορεί να δυσκολέψει τη διαδικασία σχετικά με την σύνθετη γνώση και τη δημιουργική μάθηση (ο.π.). Επίσης, πολλά εκπαιδευτικά προγράμματα κατασκευάζονται με βάση μονόπλευρες θεωρήσεις για τη μάθηση και από μη ειδικούς. Επιπλέον, αναφέρονται μειονεκτήματα που σχετίζονται με τη διάσπαση της προσοχής των παιδιών και την κοινωνική απομόνωση και μοναξιά, γεγονός που μπορεί να συνδεθεί και με τη μετατροπή της μάθησης από κοινωνική διαδικασία σε ατομική. Τέλος, με τη χρήση των ΤΠΕ αναφέρονται αρνητικές επιπτώσεις στο νευρικό σύστημα του παιδιού και σε άλλα παρόμοια προβλήματα, όπως πονοκέφαλοι, κούραση ματιών κτλ (ο.π.).

Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με την ένταξη των ΤΠΕ στη διδασκαλία και τη μάθηση, οι McCraw και Meyer (1995) υποστηρίζουν ότι τα μικρά παιδιά έχουν πολλά να κερδίσουν, μέσα από την αλληλεπίδραση με συνομηλίκους, από τη χρήση των ΤΠΕ και προτείνουν ότι η ηλικία των τριών χρόνων μπορεί να αποτελέσει την κατάλληλη ηλικία για την εισαγωγή των υπολογιστών στο παιδικό περιβάλλον, με την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιείται το κατάλληλο λογισμικό. Οι παραπάνω μελετητές συμφωνούν σε τρεις βασικούς παράγοντες σχετικά με την ένταξη των ΤΠΕ στο σχολικό περιβάλλον: α) την κατάλληλη θέση των υπολογιστών μέσα στην τάξη, β) τη γνώση των εκπαιδευτικών για τα λογισμικά και τον υπολογιστή και γ) το λογισμικό που βασίζεται στην αλληλεπίδραση και την προσωπική ανακάλυψη της γνώσης από τον μαθητή. Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται από την Haugland (1997), καθώς και από τους Caruso Davis και Shade (1997), στο άρθρο των οποίων υποστηρίζεται ότι με την εισαγωγή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, ο ρόλος του εκπαιδευτικού ενισχύεται αναφορικά με την αξιοποίηση της χρήσης του υπολογιστή στο σχολείο. Τη σημαντικότητα του ρόλου του εκπαιδευτικού τόσο σχετικά με την επιλογή του κατάλληλου λογισμικού, όσο και με την καθοδήγηση και ενθάρρυνση των παιδιών, επισημαίνουν και οι DeVoodg και Kritt (1997) ακολουθώντας τη ιδέα για τη «ζώνη εγγύτερης ανάπτυξης» του Vygotsky, όπου «ό,τι το παιδί γνωρίζει σήμερα να πραγματοποιεί μόνο σε συνεργασία με τον άλλο, αύριο θα έχει τη δυνατότητα να το πραγματοποιήσει μόνο του» (Παπαμιχαήλ, 1988).

Στο πλαίσιο του προβληματισμού για τις στάσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τις ΤΠΕ και τη χρήση τους στη διδακτική διαδικασία, τόσο οι Chang, Rossini και Pan (1997) όσο και οι Rodriguez (1997) και Galloway (1997) αναφέρουν ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών εκφράζει την ανάγκη για περισσότερη γνώση σχετικά με τις ΤΠΕ, καθώς και την ανάπτυξη στρατηγικών ενσωμάτωσης δραστηριοτήτων με υπολογιστές στο αναλυτικό πρόγραμμα. Την παραπάνω άποψη επιβεβαιώνει και ο Baron (1991), ο οποίος στη μελέτη του επισημαίνει τη γενικότερη αποδοχή της χρήσης των ηλεκτρονικών υπολογιστών στο νηπιαγωγείο από την πλευρά των εκπαιδευτικών της προσχολικής ηλικίας. Παράλληλα, στην παραπάνω έρευνα γίνεται καταγραφή και των κυριότερων προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί της συγκεκριμένης βαθμίδας κατά τη διάρκεια της χρησιμοποίησης του ηλεκτρονικού υπολογιστή στην εκπαιδευτική διαδικασία: α) ελλιπής επιμόρφωση, β) αδυναμία ένταξης του ηλεκτρονικού υπολογιστή στο αναλυτικό πρόγραμμα λόγω έλλειψης χρόνου και γ) έλλειψη κατάλληλης υποδομής. Τέλος, στον ελληνικό χώρο έχουν διεξαχθεί δύο έρευνες σχετικά με τις στάσεις των εκπαιδευτικών στην εισαγωγή των ΤΠΕ στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπου η ηλικία και η κατάρτισή τους αναφέρονται ως οι βασικότεροι παράγοντες, που επηρεάζουν αυτές τις στάσεις (Μπίκος, 1995, Εμβαλωτής, Τζιμογιάννης, 1999).

Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι οι ΤΠΕ καλύπτουν πολύ σημαντικά ζητήματα, όπως την οργάνωση και διαχείριση των πληροφοριών, τη διαμεσολάβηση των ηλεκτρονικών μέσων στη γνώση, την οργάνωση και τον καταμερισμό της εργασίας, την επικοινωνία από απόσταση, κλπ (Κόμης, 1994). Το εκπαιδευτικό σύστημα, συνεπώς, χρειάζεται να ανταποκριθεί στις νέες προοπτικές, ώστε να αντεπεξέλθει στις σύγχρονες απαιτήσεις μόρφωσης και κατάρτισης. Η εκπαίδευση είναι αναγκαίο να προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για τις καθημερινές απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας, καθώς και για την ικανοποίηση του αιτήματος για πρόσβαση στη γνώση από όλους.

Ερευνητικές υποθέσεις

Η μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας, οδήγησε στην επισήμανση των παραγόντων, οι οποίοι φαίνεται ότι επηρεάζουν τις απόψεις των εκπαιδευτικών και ακολούθησε η διατύπωση των παρακάτω ερευνητικών υποθέσεων:

Στην πρώτη ερευνητική υπόθεση, θεωρήθηκε ότι ο παράγοντας ευχέρεια χρήσης είναι ιδιαίτερα σημαντικός, τουλάχιστον όσον αφορά το κομμάτι των ηλεκτρονικών υπολογιστών, οι οποίοι απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις, κι ότι επηρεάζει θετικά την άποψη των νηπιαγωγών σε σχέση με την ηλικία της πρώτης επαφής των παιδιών με τον Η/Υ.

Στην αντιμετώπιση των καινοτομιών, ιδιαίτερα όταν αυτές σχετίζονται με τις ΤΠΕ, φαίνεται ότι τα νεότερα άτομα είναι περισσότερο δεκτικά και με πιο θετική στάση απέναντι στις αλλαγές, σε σύγκριση με τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Το παραπάνω αποτέλεσε τη δεύτερη ερευνητική υπόθεση και παράλληλα διαμορφώθηκε και η τρίτη, καθώς θεωρήθηκε ότι και τα έτη υπηρεσίας παίζουν σημαντικό ρόλο, όχι διαφορετικό όμως από τον παράγοντα ηλικία, στην ανάπτυξη των απόψεων σε σχέση με τις ΤΠΕ. Αποφασίστηκε η διαφορετική θεώρηση των παραγόντων ηλικία και χρόνια προϋπηρεσίας, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών διορισμού στο δημόσιο.

Στην τέταρτη ερευνητική υπόθεση, θεωρήθηκε ότι τα άτομα που έχουν παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης σε σχέση με τους υπολογιστές, αντιμετωπίζουν θετικότερα την εισαγωγή τους στο νηπιαγωγείο, καθώς η γνώση επηρεάζει αρκετά σημαντικά τη διαμόρφωση της γνώμης ενός ατόμου απέναντι σ' ένα αντικείμενο.

Επιπλέον υποθέσεις, οι οποίες αποτελούν συνέχεια των παραπάνω είναι η πέμπτη και η έκτη, οι οποίες αφορούν στην ιδιαίτερη γνώση εκπαιδευτικών λογισμικών, καθώς και στην ενημέρωση (περιοδικά, βιβλία, άρθρα) των νηπιαγωγών σε θέματα ΤΠΕ αντίστοιχα, σε σχέση με τη θετική ή αρνητική αντιμετώπιση απέναντι στην εισαγωγή των Η/Υ στο νηπιαγωγείο. Τέλος, στην έβδομη υπόθεση διερευνήθηκε αν ο βαθμός της αρνητικής ή θετικής αντιμετώπισης της εισαγωγής του Η/Υ στο νηπιαγωγείο, εξαρτάται από το πόσο οι εκπαιδευτικοί του δείγματός μας θεωρούν ότι θα υποβαθμισθεί ο ρόλος τους ύστερα από την ένταξη των Η/Υ στο νηπιαγωγείο. Με τον όρο «υποβάθμιση» εννοείται ο περιορισμός της ενεργούς συμμετοχής του εκπαιδευτικού στη διαδικασία της μάθησης.

Μέθοδοι και τεχνικές

Η μέθοδος, που υιοθετήθηκε στο συγκεκριμένο σχέδιο έρευνας είναι η μέθοδος της επισκόπησης (Παπακωνσταντίνου, 1990). Ακολουθώντας την παραπάνω μέθοδο έγινε μια προσπάθεια πρώτης διερεύνησης των απόψεων των εκπαιδευτικών της πρώτης σχολικής ηλικίας σε σχέση με την εισαγωγή των ΤΠΕ, μέσω της τεχνικής του ερωτηματολογίου. Στο μεγαλύτερο μέρος του το ερωτηματολόγιο, αποτελείτο από κλειστές ερωτήσεις, οι οποίες επέτρεψαν την εύκολη ταξινόμηση των απαντήσεων, καθώς και το «φιλτράρισμα» των ερωτώμενων, ενώ παράλληλα έκαναν πιο άνετη την εισαγωγή του δείγματος στο πνεύμα των ερωτήσεων (Javeau, 1996). Επίσης υπήρχαν και αρκετές προκατασκευασμένες ερωτήσεις, οι οποίες κυρίως επιλέχθηκαν για να συλλεχθούν όσο το δυνατό πιο ολοκληρωμένες απαντήσεις

σε σχέση με σημαντικά θέματα, όπως ο ρόλος του μαθητή κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής πράξης με υπολογιστές κ.α. (Φίλιας, 1998).
Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου γινόταν από τον ίδιο τον ερωτώμενο (ύστερα από διευκρινιστικές οδηγίες του ερευνητή), έτσι ώστε να νιώθει ότι εξασφαλίζεται η ανωνυμία του. Ύστερα από τη συλλογή των δεδομένων, ακολούθησε η ποσοτική επεξεργασία τους, με βάση το στατιστικό πρόγραμμα SPSS (Μακράκης, 1997). Το δείγμα αποτέλεσαν 106 παιδαγωγοί δημοσίων και ιδιωτικών νηπιαγωγείων της Πάτρας.

Ανάλυση δεδομένων

Στο πλαίσιο της ανάλυσης των δεδομένων αρχικά θα γίνει αναφορά σε βασικά σημεία, τα οποία έχουν προκύψει από την επεξεργασία των συλλεχθέντων στοιχείων και στη συνέχεια θα ακολουθήσει η παρουσίαση των απαραίτητων συσχετισμών, που έγιναν προκειμένου να τεκμηριωθούν οι υποθέσεις μας.
Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος, ανήκει στις ηλικίες μεταξύ 30-39 και 40-49 ετών. Το 73,1% των νηπιαγωγών έχει κάνει σπουδές διετούς φοιτήσεως, ενώ μόλις το 26,9% έχει σπουδές τετραετούς φοιτήσεως. Επίσης, διαφαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των νηπιαγωγών (58,5%) δε διαθέτει την ανάλογη ευχέρεια, δηλαδή επαρκείς γνώσεις σχετικά με το χειρισμό του υπολογιστή (Γράφημα 1). Υποστηρίζεται ακόμη ότι ο υπολογιστής θα πρέπει να χρησιμοποιείται στη σχολική τάξη κατά ομάδες (79,2%) και ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού δεν «απειλείται» (67,9%) από την παρουσία του Η/Υ. Αναφορικά με την αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητή – υπολογιστή πιστεύεται ότι η επαφή του παιδιού με τον υπολογιστή πρέπει να γίνεται πριν τα έξι χρόνια (Πίνακας 1) και ότι με τη χρήση του δεν αναστέλλεται η πρωτοβουλία του μαθητή (30,2%), ούτε προκαλούνται προβλήματα διάσπασης της προσοχής του (71,7%).

Γράφημα 1: Ευχέρεια των νηπιαγωγών σχετικά με το χειρισμό του υπολογιστή

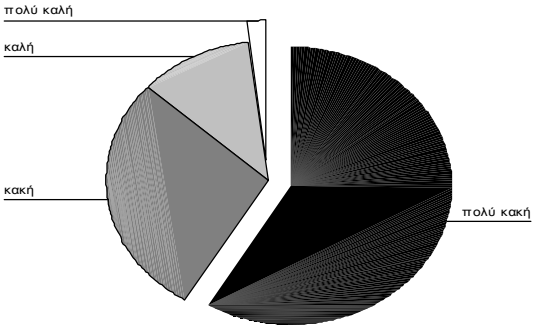

Πίνακας 1: Συχνότητες ηλικιών πρώτης επαφής των παιδιών με τον υπολογιστή

	Συχνότητα	Ποσοστά
Πριν από τα 6 χρόνια	58	54,7
6-12 χρονών	42	39,6
Πάνω από 12	6	5,7
Σύνολο	106	100,0

Προκειμένου να επιβεβαιωθούν οι ερευνητικές υποθέσεις πραγματοποιήθηκαν συσχετισμοί συγκεκριμένων μεταβλητών, χρησιμοποιώντας το δείκτη συνάφειας χ^2. Πιο συγκεκριμένα, ο συσχετισμός <u>της ευχέρειας χρήσης των Η/Υ από τους εκπαιδευτικούς και της ηλικίας πρώτης επαφής του παιδιού με τον υπολογιστή</u> έχει συνάφεια, $P\chi^2 = 0,008$. Από τους εκπαιδευτικούς

που βαθμολόγησαν τον εαυτό τους με ένα (1), δηλαδή όσοι έχουν «κακή» σχέση με το χειρισμό του υπολογιστή (δεν έχουν ευχέρεια στη χρήση του), το μεγαλύτερο ποσοστό (30,2%) υποστηρίζει ως πιθανή ηλικία χρήσης του υπολογιστή το χρονικό διάστημα μεταξύ 6 – 12 ετών. Στους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς που ανήκουν στις άλλες κλίμακες αξιολόγησης (δηλαδή έχουν βαθμολογηθεί με 2,3,4) επικρατέστερη είναι η θέση, να χρησιμοποιούνται οι υπολογιστές πριν τα έξι χρόνια.

Αξιοσημείωτο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο συσχετισμός, ηλικία των εκπαιδευτικών και άποψη σχετικά με την χρήση του υπολογιστή στο νηπιαγωγείο, με συνάφεια $P\chi^2$= 0,000. Σε γενικά πλαίσια, όλες οι ηλικίες τάσσονται υπέρ της ένταξης των υπολογιστών στο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου (69,2%), ενώ μόλις το 9,6% έχει αρνητική στάση στο συγκεκριμένο ζήτημα. Από τα δεδομένα παρατηρείται ότι οι απόψεις όσον αφορά στην εισαγωγή των υπολογιστών στην προσχολική εκπαίδευση διαφοροποιούνται ανάλογα με το ηλικιακό επίπεδο των νηπιαγωγών.

Ενδιαφέρον, επίσης, παρουσιάζει και ο συσχετισμός των μεταβλητών, χρόνια διδακτικής εμπειρίας και χρήση του υπολογιστή, η συνάφεια των οποίων είναι, $P\chi^2$= 0,006. Το 73,0% του δείγματος τάσσεται υπέρ της εισαγωγής των υπολογιστών στο νηπιαγωγείο, ενώ πιο ειδικά, στους νηπιαγωγούς με τα περισσότερα έτη υπηρεσίας εμφανίζεται κάποιος μεγαλύτερος προβληματισμός που διαφαίνεται από το 16,2% το οποίο απάντησε: «δεν ξέρω».

Επιπλέον, ως προς την επιβεβαίωση της υπόθεσης σχετικά με την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και την άποψη αναφορικά με την ένταξη των υπολογιστών στην προσχολική αγωγή που ως μεταβλητές παρουσιάζουν συνάφεια $P\chi^2$= 0,007, είναι αναγκαίο να αναφέρουμε ότι το 69,8% των νηπιαγωγών που συμπλήρωσαν το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, είτε είχαν συμμετοχή σε σχετικά με υπολογιστές επιμορφωτικά προγράμματα είτε όχι, υποστηρίζει την εισαγωγή των υπολογιστών στην προσχολική εκπαίδευση.

Σχετικά με την επιβεβαίωση ή μη της υπόθεσης ότι η γνώση των εκπαιδευτικών λογισμικών συσχετίζεται με την άποψη που επικρατεί για τη χρήση του υπολογιστή στο νηπιαγωγείο, εμφανίζεται μεγάλη συνάφεια ($P\chi^2$ = 0,005) μεταξύ των δύο μεταβλητών. Σε γενικές γραμμές το σύνολο των νηπιαγωγών τάσσεται υπέρ της ένταξης των υπολογιστών στην προσχολική εκπαίδευση (75,5%). Από τις νηπιαγωγούς, που δεν έχουν έρθει σε επαφή με εκπαιδευτικά λογισμικά. ένα ποσοστό 9,4% είναι αρνητικό ως προς την εισαγωγή των υπολογιστών στην προσχολική αγωγή και ένα σημαντικό ποσοστό (20,8%) απάντησε «δεν ξέρω». (Γράφημα 2).

Γράφημα 2: Συσχετισμός της γνώσης λογισμικών και της χρήσης Η/Υ στο νηπιαγωγείο

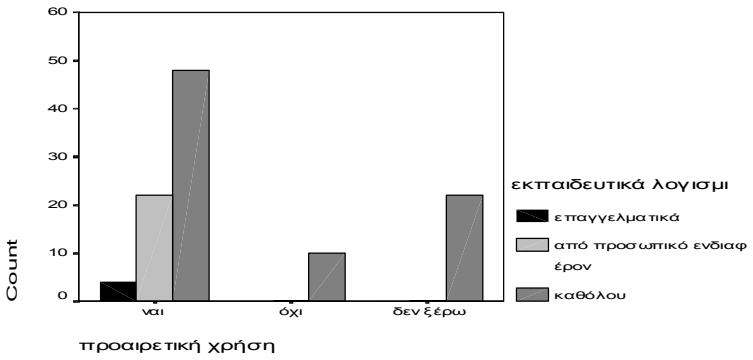

Όσον αφορά στον συσχετισμό των μεταβλητών, ενημέρωση για τις νέες τεχνολογίες και απόψεις για την χρήση των υπολογιστών στο νηπιαγωγείο, δε διαφαίνεται συνάφεια μεταξύ των μεταβλητών ($P\chi^2$ = 0,083). Η πλειοψηφία των νηπιαγωγών (47,2%) μολονότι δεν

ενημερώνεται για τις εξελίξεις σχετικά με τους υπολογιστές, υποστηρίζει την εισαγωγή των υπολογιστών στο νηπιαγωγείο.
Ενδιαφέρον έχει, τέλος, η σχέση μεταξύ των μεταβλητών, η χρήση του υπολογιστή και η υποβάθμιση του ρόλου του νηπιαγωγού. Όπως φαίνεται η συνάφεια είναι μεγάλη, $P\chi^2$ = 0,000. Αξίζει να αναφέρουμε ότι οι νηπιαγωγοί που δεν υποστηρίζουν την εισαγωγή των υπολογιστών στην προσχολική εκπαίδευση θεωρούν ότι με την εισαγωγή των υπολογιστών υποβαθμίζεται ο ρόλος τους (Γράφημα 3).

Γράφημα 3: Συσχετισμός χρήσης του Η/Υ και της υποβάθμισης του ρόλου του νηπιαγωγού

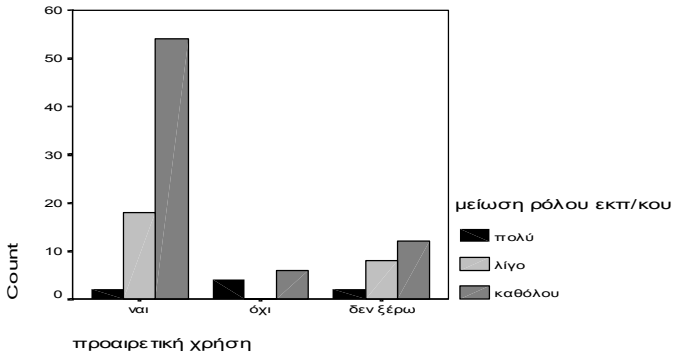

Αποτελέσματα - συζήτηση

Με βάση τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων διαφαίνεται ότι όσες νηπιαγωγοί κρίνουν ότι χειρίζονται τον υπολογιστή με ευχέρεια, πιστεύουν στο σύνολό τους ότι η πιο κατάλληλη ηλικία της πρώτης επαφής των παιδιών με τους Η/Υ είναι αυτή πριν από τα έξι χρόνια. Οι υπόλοιπες αντιμετωπίζουν θετικά το γεγονός ότι οι υπολογιστές θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν πριν από την ηλικία των έξι ετών, υπάρχει όμως κι ένα αξιοσημείωτο ποσοστό (30,2%), το οποίο προτείνει ως καλύτερη ηλικία πρώτης επαφής αυτή μεταξύ των 6-12 χρόνων. Φαίνεται, λοιπόν ότι όσο περισσότερο είναι εξοικειωμένοι με το αντικείμενο του Η/Υ, τόσο καλύτερα γνωρίζουν τις δυνατότητές του και πώς μπορούν να τις αξιοποιήσουν, προσαρμόζοντάς τις στις ανάγκες των παιδιών της προσχολικής ηλικίας.
Οι μεγαλύτερες σε ηλικία νηπιαγωγοί, καθώς κι εκείνες που έχουν τα περισσότερα χρόνια προϋπηρεσίας - σε ποσοστό 5,9% και 16,2% αντίστοιχα - αντιμετωπίζουν αρνητικά την εισαγωγή των Η/Υ στο νηπιαγωγείο. Οι εκπαιδευτικοί, λοιπόν, που έχουν συνηθίσει να δουλεύουν μ' ένα συγκεκριμένο τρόπο διδασκαλίας δεν επιθυμούν να τον αντικαταστήσουν ή να τον τροποποιήσουν χρησιμοποιώντας τις ΤΠΕ.
Τα παραπάνω διαφαίνονται και στην τέταρτη, κατά σειρά, υπόθεση της παρούσας έρευνας, σύμφωνα με την οποία η πλειονότητα όσων δεν έχουν παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης σε σχέση με τους υπολογιστές, έχει υιοθετήσει μία ουδέτερη (17%) έως αρνητική στάση (7,5%) απέναντι στην εισαγωγή των υπολογιστών στο νηπιαγωγείο.
Οι επόμενες δύο υποθέσεις έχουν σχέση με την ειδική γνώση εκπαιδευτικών λογισμικών και με την ενημέρωση των εκπαιδευτικών σε σχέση με τις εξελίξεις στις ΤΠΕ. Όπως φαίνεται από την ανάλυση των δεδομένων, όσοι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν να χειρίζονται εκπαιδευτικά λογισμικά και ασχολούνται μ' ένα συστηματικό τρόπο με το αντικείμενο διατηρούν μια θετική άποψη σε σχέση με την εισαγωγή των υπολογιστών στο νηπιαγωγείο, ενώ αντίθετα η ενημέρωση όσον αφορά στο συγκεκριμένο θέμα δεν επηρεάζει καθόλου τη γνώμη τους. Η τελευταία υπόθεση φαίνεται να επιβεβαιώνεται, καθώς οι νηπιαγωγοί, που πιστεύουν ότι ο

υπολογιστής συντελεί στην υποβάθμιση του ρόλου τους, επιδεικνύουν μία αρνητική άποψη απέναντι στην εισαγωγή του στο αναλυτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου.
Ένα γενικό και ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο, το οποίο προκύπτει από την παρούσα έρευνα είναι το γεγονός ότι οι νηπιαγωγοί στο σύνολό τους φαίνεται να έχουν διαμορφώσει μια πρώτη θετική άποψη για τη χρήση των ΤΠΕ στο νηπιαγωγείο, καθώς θεωρούν ότι ο υπολογιστής μπορεί να συνεισφέρει στη γνωστική ανάπτυξη των νηπίων. Επιπρόσθετα, δεν πιστεύουν ότι θα μπορούσε να εμποδίσει τις κοινωνικές συναναστροφές των παιδιών, καθώς προτείνουν στην πλειοψηφία τους την ένταξη του υπολογιστή στο νηπιαγωγείο κατά ομάδες εργασίας, αναιρώντας μ' αυτόν τον τρόπο την εικόνα του μοναχικού και απομονωμένου χρήστη. Όσες αρνητικές απόψεις παρουσιάστηκαν, πιστεύουμε ότι οφείλονται κυρίως στην ελλιπή επιμόρφωση, για την οποία είναι απαραίτητο να ληφθεί κρατική μέριμνα.

Βιβλιογραφία

Baron, G., Informatique, appropriations culturelles, apropriations cognitives: le cas des enseignants, Rapport intermediaire INRP, Nº 91 –041, Paris, 1991.

Caruso – Davis, B., Shade, D.D., Integrate, Don' t Isolate! Computers in the Early Childhood Curriculum, http://www.Kidsource.com/kidsource/content2/integrate.computers.html

Chang, N., Rossini, M.L., Pan, C., A., Perspectives on Computer Use for the Education of Young Children, http://www.coe.uh.edu/insite/elec_pub/HTML 1997/yc_chang.htm

Devoodg, G., Kritt, D., Computer – mediated Instruction For Young Children: Teachers and Software Missing the Zone, http://www.coe.uh.edu/insite/elec_pub/HTML 1997/yc_devo.htm

Εμβαλώτης, Α., Τζιμογιάννης, Α., Στάσεις καθηγητών της περιοχής των Ιωαννίνων σχετικά με τις Νέες Τεχνολογίες στο Ενιαίο Λύκειο, στο: Πανελλήνιο Συνέδριο «Πληροφορική και Εκπαίδευση», επιμ.Τζιμογιάννης Α., Σύλλογος Καθηγητών Πληροφορικής Ηπείρου, Ιωάννινα, 1999.

Galloway, P., J., How Teachers Use and Learn To Use Computers, http://www.coe.uh.edu/insite/elec_pub/HTML1997/re_gall.htm

Haugland, W., S., How Teachers Use Computers in Early Childhood Classrooms, Journal of Computing in Childhood Education, 8(1), USA, pages 3-14, 1997.

Javeau, C., Η έρευνα με ερωτηματολόγιο – το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή, επιμ. & μτφ. Τζαννόνε – Τζώρτζη Κ., εκδ. Τυποθήτω – Γιώργος Δάρδανος, Αθήνα, 1996.

Κόμης, Β., Οι νέες τεχνολογίες στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, στο: Σύγχρονη Εκπαίδευση, τευχ. 92, σσ. 24 –31, 1994.

Μακράκης, Β., Ανάλυση δεδομένων στην επιστημονική έρευνα με τη χρήση του SPSS – Από τη θεωρία στην πράξη, εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1997.

Μακράκης, Β., Κοντογιαννοπούλου – Πολυδωρίδη, Γ., Υπολογιστές στην εκπαίδευση: Μια κριτική επισκόπηση στο διεθνή χώρο και στην Ελλάδα, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 1998.

McCraw, A., P., Meyer, E., J., Technology and Young Children: What Teachers Need To Know, http://www.coe.uh.edu/insite/elec pub/html1995/0816.htm

Μπίκος, Κ., Εκπαιδευτικοί και Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές- Στάσεις Ελλήνων εκπαιδευτικών απέναντι στην εισαγωγή ηλεκτρονικών υπολογιστών στη Γενική Εκπαίδευση, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 1995.

Παπακωνσταντίνου, Π., Εισαγωγή στη μεθοδολογία έρευνας των επιστημών της αγωγής, εκδ. Παν /μίου Πατρών, Πάτρα, 1990.

Παπαμιχαήλ, Γ., Μάθηση και κοινωνία, εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα, 1988.

Ράπτης, Α., Ράπτη, Α., Πληροφορική και Εκπαίδευση – Συνολική Προσέγγιση, εκδ. Α. Ράπτης, Αθήνα, 1998.

Rodriguez, S., Early Childhood Development and Technology: A Case Study, http://www.coe.uh.edu/insite/elec_pub/HTML1997/yr_rodr.htm

Φίλιας, Β., (Σπουδαστήριο Κοινωνιολογίας ΠΑΣΠΕ), Εισαγωγή στη μεθοδολογία και τις Τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών, β΄ έκδοση, εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1998.